

मामकाः । तेषां श्रीर्मयि कल्पताम् । अस्मिँल्लोके शतं समाः” इति । जीवेषु वर्तमानेषु मध्ये मामका मदीया ये जीवाः सजाताः भ्रात्रादिरूपेण मया सहोत्पन्नाः सङ्गतमनस्काः मयि प्रीतियुक्ताः, तेषां सर्वेषां श्रीः धनादिसम्पत् मयि कल्पतां तिष्ठतु मदधीना भवत्वित्यर्थः । अस्मिँल्लोके मम समाः शतसङ्ख्याकाः सन्तु ॥

अथ द्वे सुतो इत्यादिमन्त्रः वल्मीकवपायां सुरावपनार्थः । स च पूर्वकाण्डे युवं सुराममित्यनुवाके राजसूयान्तर्गतसौत्रामण्यर्थमान्नातः । इह तु कौकिल्यर्थमान्नायते । तत्पाठस्तु, “द्वे सुतो अष्टणवं पितृणाम् । अहं देवानामुत मर्त्यानाम् । याभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति । यदन्तरा पितरं मातरश्च” इति । मरणशीलानां श्रौतमार्गवर्त्तिनां कर्मानुष्ठायिनामुपासकानाञ्च दक्षिणमार्ग उत्तरमार्गश्चेति द्वौ मार्गौ देवमुखादहं श्रुतवानस्मि । तत्रैकः पितृणां सम्बन्धी तल्लोकप्राप्तिहेतुत्वात् । अन्यश्च देवानां सम्बन्धी ब्रह्मलोकप्राप्तिहेतुत्वात् । एतौ चोभौ मार्गौ छान्दोग्य-वृहदारण्यकयोः स्पष्टमान्नातौ । ते धूममभिसम्भवन्ति । धूमाद्रात्रिमिति दक्षिणमार्गः । तेऽर्चिषमभिसम्भवन्ति । अर्चिषोऽहरित्यादिरुत्तरमार्गः । एजत् कम्पमानं परलोकगति-युक्तमिदं विश्वं प्राणिजातं याभ्यां मार्गाभ्यां तत्तल्लोकं सम्यक् प्राप्नोति । यन्मार्गद्वयं पितरं मातरश्च अन्तरा द्यावापृथिव्योर्मध्ये वर्त्तते, तादृशमार्गद्वयम् अहं शृणुवमित्यन्वयः ॥

कल्पः । इदं हविरित्यैन्द्रं ब्रह्मा यजमानश्चेति हविःशेषं